

Integrovaný systém sledování sucha pro zemědělce

Agrární komora ČR spolu s Centrem výzkumu globální změny AV ČR a Agronomickou fakultou Mendelovy univerzity v Brně pořádala diskuzní seminář na téma „Integrovaný systém sledování sucha – jak můžeme zlepšit monitoring, prognózu a hodnocení dopadů sucha“. Jednání proběhlo za účasti uživatelů z oblasti zemědělské praxe, státní správy i akademické obce ve středu 12. 11. 2014 v aule Mendelovy univerzity v Brně.

Cílem pracovního jednání, kterého se zúčastnilo přes 180 účastníků, bylo seznámit se s nástrojem nazvaným: „Integrovaný systém pro sledování sucha“ a zdůraznit jeho přínosy a možnosti spolupráce mezi jednotlivými odbornými skupinami uživatelů. „Konečně tady máme objektivní, vědecky zdůvodněný a v praxi ověřený nástroj, který nemůže nikdo zpochybnit. Praktická hodnota systému se bude zvětšovat, pokud se nás zemědělci do jeho dalšího vývoje zapojí co nejvíce“, uvedl viceprezident Agrární komory ČR Jiří Hlaváček.

Monitor sucha je určen pro posouzení intenzity sucha a jeho dopadů na krajinu, kde primární cílovou oblastí je zemědělství dále i zelinářství, ovocnářství resp. vinohradnictví, ale je využitelný i v lesnictví a v popisu dopadů sucha na ekosystémové služby v ostatních řízených a neřízených ekosystémech. Monitor sucha, který je na stránkách www.intersucho.cz aktualizován každé pondělí obsahuje čtyři základní pilíře, kterými jsou: Stanovení půdní vlhkosti v pixelu 500 m, satelitní výstupy, prognózu sucha a zpětnou vazbu od jeho uživatelů. Vše pro celou Českou republiku.

Proč se zabýváme monitoringem sucha?

„Náš tým v současné době monitoruje a do určité míry i předvídá suché epizody a její dopady. Významně tím přispívá k omezení škod, které přináší jednotlivcům, firmám i celé společnosti,“ uvádí koordinátor projektu doc. Miroslav Trnka.

Jak monitor sucha funguje?

Monitor sucha (www.intersucho.cz) je vyvíjen ve spolupráci Centra výzkumu globální změny v. v. i. AV ČR (CzechGlobe), Mendelovy univerzity v Brně (MENDELU) a Masarykovy univerzity. Primárním cílem monitoru je posouzení aktuálního výskytu intenzity sucha v sedmibodové škále, hlavní cílovou skupinou jsou pracovníci v zemědělství, zahradnictví a také příslušné orgány státní správy. Z datových zdrojů, které vyžadují pravidelnou aktualizaci v denním či týdenním kroku, je třeba zmínit zejména meteorologická vstupní data poskytovaná na základě smluvní spolupráce Českým hydrometeorologickým ústavem (ČHMÚ), družicová data zajišťovaná Americkou geologickou službou (USGS) a skutečná v reálném čase sledovaná data o dopadech sucha, které zprostředkovává Agrární komora ČR (AK ČR). Monitor sucha tak představuje nástroj, který v sobě kombinuje výsledky pozemních měření, dynamický model vodní bilance, data o aktuálním stavu vegetace z družice Terra (USA) a nově i referenční terénní pozorování participujících zemědělských podniků. Co do kvality a rozsahu vstupních dat, použitých metod, stupně prostorového rozlišení a co do způsobu ověřování celého systému, se jedná o zcela novou kapitolu v monitoringu sucha na území ČR.

Jaké produkty v současné době zdarma nabízíme?

Webové stránky, kde jsou informace o aktuální nasycenosti půdního profilu vodou dostupnou pro rostliny. Každý týden prezentujeme prognózu pravděpodobného vývoje půdní vlhkosti v horizontu 1, 2, 4 a 8 týdnů. Operativním zpracováním dat z družic získáváme informace o kondici vegetace, což umožňuje poskytování aktuálních informací o tom, zda se epizoda sucha již projevuje negativně na stavu vegetace. V současné době intenzivně pracujeme i na modulu, který by na základě kombinace dat o průběhu počasí daného ročníku a družicových dat o stavu vegetace dokázal nezávisle **odhadovat dopady sucha na výnosy hlavních plodin na okresní úrovni cca 1 měsíc před sklizní**.

Detailní popis produktů, aktuální informace o stavu půdní vlhkosti, intenzitě sucha, prognóze i kondici vegetace a kontakty na autory systému naleznete na: <http://www.intersucho.cz>.

Proč hledáme další spolupracující podniky?

„Naší snahou je v těsné spolupráci s Agrární komorou ČR a kolegy z řad zemědělské/zahradnické/lesnické veřejnosti rozvinout a plně zajistit čtvrtý pilíř monitoringu sucha (spolupráci s praxí), neboť spolupráce s podniky je nejlepší metodou pozorování v terénu. V současné době na projektu spolupracuje přes 90 podniků a výrazně napomáhají maximalizovat užitnou hodnotu monitoringu“, uvedl koordinátor projektu Miroslav Trnka.

Jak s námi navázat spolupráci?

Prvním krokem je zaslání jednoduchého vyjádření zájmu formou emailu na adresu **hodnoceni.sucha@czechglobe.cz**. Následně pak každé pondělí po obdržení emailové připomínky navštívit náš web (<http://www.intersucho.cz/cz/dotaznik/#mother>) a věnovat několik minut vyplnění jednoduchého online formuláře. Tyto informace jsou operativně zpracovány do mapové podoby, konfrontovány s ostatními ukazateli aktuálního stavu a během úterního odpoledne dány k dispozici uživatelům webu.

Díky této spolupráci může v ČR vzniknout provázaný systém využívající několika nezávislých zdrojů dat, které mohou být vzájemně konfrontovány. Uživatelé pak mají k dispozici robustní informace pro kvalifikovaná rozhodnutí a současně systém včas upozorní jak Agrární komoru, tak příslušné orgány státní správy na riziko výskytu negativních důsledků epizody sucha pro agrární sektor. Tím, společně přispějeme k lepšímu a ekonomicky efektivnějšímu zvládnutí těchto situací a také k vybudování společenského konsensu nad nutností vytvoření a zejména naplnění dlouhodobé strategie zmírňující dopady sucha. V současnosti je podepsána smlouva o jeho implementaci pro Slovenskou republiku, vážný zájem o jeho zavedení má Rakousko a oslovení jsme byli i z geograficky vzdálenějších oblastí jakou je na příklad Brazílie.

Vedoucí studie

doc. Ing. Mgr. Miroslav Trnka, Ph.D.

Oddělení dopadů změny klimatu na agrosystémy

Centrum výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i. & Mendelova univerzita v Brně

Zemědělská 1, 613 00, Brno

www.intersucho.cz

PR oddělení

Ing. Eva Jurková

Public relations

Centrum výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.

603 00 Brno

M: +420 601 383 194

Email: jurkova.e@czechglobe.cz

www.czechglobe.cz